

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z historii dla klas 7

Celem nauczania historii w szkole podstawowej jest zapoznanie uczniów z najważniejszymi wydarzeniami z przeszłości, rozwijanie poczucia więzi z rodziną, narodem, społecznością europejską i światową, kształtowanie postaw moralnych, patriotycznych i obywatelskich, szacunku do własnego państwa i symboli narodowych.

Realizacji tych celów służy ocena wiadomości i umiejętności ucznia. Ma ona za zadanie przekazać informację uczniowi, jego rodzicom i nauczycielowi, co osiągnął, co zrobił dobrze i ile potrafi. Przedmiotem oceny są: wiadomości (wiedza) oraz umiejętności.

Rozdział	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	Uczeń zna: – daty: 1814–1815, 1815 – postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił Uczeń potrafi: – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego	Uczeń zna: – postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: naród, ruchy narodowe – przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego Uczeń potrafi: – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego	Uczeń zna: – datę: 1830 – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830) Uczeń rozumie: – przyczyny powstania i cele Świętego Przymierza – przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830) – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim	Uczeń rozumie: – pojęcie: konserwatyzm – cele istnienia tajnych związków Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w.	Uczeń potrafi: – omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie

Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	Uczeń zna: – postać: Jamesa Watta, – okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja przemysłowa, kolonia, rewolucja agrarna, maszyna parowa Uczeń potrafi: – wyjaśnić, dlaczego Anglię nazywano „warsztatem świata” – wyjaśnić, czym była maszyna parowa	Uczeń zna: – datę: 1782 Uczeń rozumie: – pojęcia: klasa społeczna (klasa wyższa, klasa średnia, klasa robotnicza) – przyczyny rewolucji przemysłowej Uczeń potrafi: – wymienić czynniki, które zadecydowały o przewadze gospodarczej Anglii w okresie rewolucji przemysłowej – wymienić sposoby zastosowania maszyny parowej w przemyśle i transporcie	Uczeń zna: – daty: 1807, 1825 – postacie: George’a Stephensona, Roberta Fultona Uczeń rozumie: – pojęcia: płodozmian, związki zawodowe – wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne Uczeń potrafi: – opisać zmiany w strukturze społecznej, jakie dokonały się pod wpływem rewolucji przemysłowej	Uczeń rozumie: – znaczenie maszyny parowej dla rozwoju różnych gałęzi przemysłu Uczeń potrafi: – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych – opisać warunki życia klasy robotniczej – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych	Uczeń potrafi: – dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie
Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	Uczeń zna: – datę: 1815 – postacie: Aleksandra I, Adama Czartoryskiego, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza Uczeń rozumie: – pojęcie: germanizacja, ziemie zebrane, autonomia Uczeń potrafi: – wymienić decyzje kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej – wskazać na mapie podział ziem polskich dokonany podczas kongresu wiedeńskiego	Uczeń potrafi: – wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego – przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury	Uczeń zna: – daty: 1819, 1820 – postać: Ksawerego Druckiego- Lubeckiego Uczeń rozumie: – pojęcia: ziemianie, inteligencja – zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego) Uczeń potrafi: – omówić założenia konstytucji Królestwa Polskiego	Uczeń potrafi: – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego- Lubeckiego – omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii – opisać funkcjonowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej	Uczeń potrafi: – opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego – dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod zaborami oraz na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej

Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	Uczeń zna: – daty: 29 XI 1830, 1831, 1832 – postacie: wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara Mikołaja I, Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego – cele walki powstańców Uczeń rozumie: – pojęcia: sprzysiężenie podchorążych, noc listopadowa, dyktator, Cytadela Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania listopadowego	Uczeń rozumie: – pojęcie: Statut organiczny – przyczyny niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim Uczeń potrafi: – omówić przebieg nocy listopadowej – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania	Uczeń potrafi: – omówić najważniejsze wydarzenia powstania listopadowego	Uczeń rozumie: – wpływ postawy części przywódców powstania na przebieg i rezultat walk Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania	Uczeń potrafi: – przedstawić skutki klęski powstania listopadowego w wymiarze politycznym, gospodarczym i społecznym
---	--	---	--	---	--

Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	Uczeń zna: – postacie: Adama Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina Uczeń rozumie: – pojęcie: Wielka Emigracja – przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim. Uczeń potrafi: – wskazać na mapie miejsca głównych skupisk polskich emigrantów politycznych po powstaniu listopadowym	Uczeń rozumie: – pojęcia: wieszcz narodowy, epopeja narodowa, polski mesjanizm – rolę Wielkiej Emigracji jako przywódców politycznych narodu polskiego po klęsce powstania listopadowego Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację uczestników powstania listopadowego po zakończeniu walk z Rosją – wyjaśnić przyczyny sporów między stronnictwami politycznymi Wielkiej Emigracji	Uczeń rozumie: – pojęcie: amnestia – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połowie XIX w. Uczeń potrafi: – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji	Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych	Uczeń potrafi: – przedstawić życie i działalność Fryderyka Chopina
Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim		Uczeń rozumie: – cele polityki zaborców: rosyjskiego, pruskiego i austriackiego wobec społeczeństwa polskiego po upadku powstania listopadowego	Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego	Uczeń potrafi: – omówić sytuację w zaborze pruskim po upadku powstania listopadowego	

Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	Uczeń zna: – daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864 – postać: Romualda Traugutta, Aleksandra Wielopolskiego Uczeń rozumie: – pojęcie: branka Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności wybuchu powstania styczniowego – wskazać na mapie miejsca głównych manifestacji patriotycznych w Królestwie oraz zasięg powstania styczniowego	Uczeń zna: – postać: cara Aleksandra II – cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych” Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania Uczeń potrafi: – wymienić bezpośrednie skutki klęski powstania styczniowego	Uczeń zna: – daty: 1861–1862 Uczeń rozumie: – pojęcie: dekret o uwłaszczeniu – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego – wyjaśnić, w jaki sposób funkcjonowało tajne państwo	Uczeń potrafi: – opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych – przedstawić problem chłopski w czasie powstania i sposoby jego rozwiązania	Uczeń potrafi: – wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim
---	--	---	--	---	---

Rozdział I - Europa i ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	Uczeń zna: – daty: 1864 – ok. 1890 – cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, – metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją Uczeń rozumie: – pojęcie: rusyfikacja, germanizacja, pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch spółdzielczy, trójlojalizm, Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna	Uczeń zna: – daty: 1901–1902 – postać: Michała Drzymały – przedstawicieli polskiego pozytywizmu – główne założenia programowe polskiego pozytywizmu Uczeń potrafi: – wskazać przejawy autonomii galicyjskiej	Uczeń zna: – daty: 1871–1878, 1885, 1886 – postać: Ottona von Bismarcka Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego – scharakteryzować program polskiego pozytywizmu	Uczeń rozumie: – zależność postaw społeczeństwa polskiego wobec zaborców od polityki prowadzonej przez dane państwo zaborcze Uczeń potrafi: – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim i pruskim – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus	Uczeń rozumie: – wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim
---	---	--	--	---	---

Rozdział II- Świat w II połowie XIX wieku	Uczeń zna: – daty: 1861, 1871, 1859, 1860, 1864, 1866, 1870, 1870–1871 – postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiego, Ottona von Bismarcka Uczeń rozumie: – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia Uczeń potrafi: – wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego – wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego	Uczeń rozumie: – pojęcie: wyprawa tysiąca Uczeń potrafi: – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim przed zjednoczeniem Włoch – lokalizować na mapie najważniejsze miejsca i obszary związane z kolejnymi etapami jednoczenia Włoch i Niemiec	Uczeń zna: – postacie: Napoleona III, Wilhelma I Uczeń rozumie: – pojęcia: „czerwone koszule”, Związek Północnoniemiecki Uczeń potrafi: – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim	Uczeń rozumie: – rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w procesie jednoczenia Włoch i Ottona von Bismarcka w procesie jednoczenia Niemiec Uczeń potrafi: – omówić cele i etapy jednoczenia Włoch i Niemiec	Uczeń potrafi: – dostrzec podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec
--	---	--	--	---	---

Rozdział II- Świat w II połowie XIX wieku	Uczeń zna: – daty: 1861–1865, 1860, 1861 – postać: Abrahama Lincolna Uczeń rozumie: – pojęcia: rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna secesyjna, federacja, abolicjonizm, Ku Klux Klan, segregacja rasowa – przyczyny istnienia niewolnictwa w południowych stanach USA Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze różnice między Północą a Południem Stanów Zjednoczonych – wymienić przyczyny wojny secesyjnej	Uczeń zna: – postać: Roberta Lee Uczeń rozumie: – związek między wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwo a przebiegiem działań zbrojnych Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności, w których doszło do secesji 11 stanów Południa – wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z przebiegiem wojny secesyjnej	Uczeń rozumie: – pojęcia: jankes Uczeń potrafi: – omówić sytuację niewolników w USA – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji	Uczeń potrafi: – opisać skutki wojny secesyjnej – omówić cele Ku Klux Klanu	Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie
--	--	--	--	--	---

Rozdział II- Świat w II połowie XIX wieku	Uczeń zna: – ramy chronologiczne kolonializmu i imperializmu Uczeń rozumie: – pojęcia: kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm Uczeń potrafi: – wymienić i pokazać na mapie główne mocarstwa kolonialne i ich kolonie – wymienić czynniki, które umożliwiły państwom europejskim podporządkowanie sobie w XIX w. większości świata – wymienić skutki XIX-wiecznego imperializmu,	Uczeń zna: – metody wykorzystywane przez państwa kolonialne w celu podporządkowania sobie kolonizowanych terenów Uczeń rozumie: – pojęcie: polityka „pośredniego panowania” Uczeń potrafi: – wskazać cechy charakterystyczne kolonializmu od XV do XVIII w. – wyjaśnić przyczyny i sytuować w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.	Uczeń zna: – postać: Cecila Rhodes’a Uczeń potrafi: – opisać różne formy oporu wobec kolonizatorów i wyjaśnić przyczyny niepowodzeń tych działań – przedstawić następstwa polityczne i kulturowe ekspansji kolonialnej	Uczeń potrafi: – przedstawić politykę imperialną Wielkiej Brytanii – omówić i ocenić skutki polityki kolonialnej prowadzonej przez państwa europejskie	
--	--	--	---	---	--

Rozdział II- Świat w II połowie XIX wieku	Uczeń zna: – postacie: Karola Marksa, Marii Skłodowskiej-Curie Uczeń rozumie: – pojęcia: socjalizm, komunizm, marksizm, walka klas, proletariat, rewolucja socjalistyczna, powszechne prawo wyborcze, kultura masowa, nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk, partia polityczna, feminizm, sufrażystki, związek zawodowy, – socjaldemokracja, ateizm, partia robotnicza Uczeń potrafi: – wymienić główne założenia idei socjalizmu i komunizmu – wyjaśnić, w jaki sposób kobiety w XIX w. walczyły o prawa wyborcze	Uczeń potrafi: – wymienić cele, do których dążyli robotnicy, i stosowane przez nich metody walki	Uczeń rozumie: – wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu Uczeń potrafi: – opisać funkcjonowanie gospodarek uprzemysłowionych krajów Europy – przedstawić poglądy Karola Marksa – przedstawić nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe	Uczeń potrafi: – przedstawić sytuację robotników do lat 80. XIX w. – omówić zmiany w położeniu robotników w XIX w., – omówić sytuację kobiet w I połowie XIX w. – omówić metody i efekty walki kobiet o zrównanie w prawach z mężczyznami	Uczeń rozumie: – dlaczego okres między latami 70. XIX w. a 1914 r. był nazywany piękną epoką Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników – scharakteryzować przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego
--	---	--	---	---	---

Rozdział II- Świat w II połowie XIX wieku	Uczeń zna: – postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa – główne cele narodowej demokracji – założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa Ludowego – daty: 1893, 1895, 1897, 1900, 1903 Uczeń potrafi: – przedstawić główne nurty życia politycznego pod zaborami na przełomie XIX i XX w.	Uczeń zna: – okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich Uczeń rozumie: – pojęcia: świadomość narodowa, nacjonalizm, endecja, realizm polityczny Uczeń potrafi: – wyjaśnić, w jaki sposób narodowcy realizowali ideę realizmu politycznego	Uczeń rozumie: – pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy Uczeń potrafi: – scharakteryzować program polityczny Narodowej Demokracji, PPS, PSL	Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w. – opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich	Uczeń rozumie: – wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego Uczeń potrafi: – dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych
Rozdział II- Świat w II połowie XIX wieku	Uczeń zna: – daty: 22 I 1905, 1905–1907 – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim Uczeń rozumie: – pojęcie: „krwawa niedziela” Uczeń potrafi: – wymienić skutki rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich	Uczeń zna: – postulaty Polskiej Partii Socjalistycznej Uczeń potrafi: – wymienić osiągnięcia Polaków w pierwszym okresie rewolucji	Uczeń rozumie: – pojęcie: bojówka – podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS Uczeń potrafi: – wyjaśnić okoliczności i charakter konfliktu między przedstawicielami Narodowej Demokracji a Polskiej Partii Socjalistycznej	Uczeń potrafi: – omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich – wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku – wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich	Uczeń potrafi: – przedstawić i ocenić dokonania Polaków w ostatnich latach zaborów

Rozdział III- I wojna światowa	Uczeń zna: – daty: 28 VI 1914, 28 VII 1914, 1882, 1907, 1914 – postać: arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Uczeń rozumie: – pojęcia: trójprzymierze (państwa centralne), trójporozumienie (ententa), wojna błyskawiczna, wojna manewrowa, wojna pozycyjna Uczeń potrafi: – wskazać na mapie państwa należące do wrogich bloków polityczno-militarnych i ich sojuszników	Uczeń potrafi: – wymienić główne przyczyny narastania konfliktów między państwami europejskimi na przełomie XIX i XX w.	Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo militarystyczne, kocioł bałkański, wyścig zbrojeń, „zbrojny pokój”, plan Schlieffena – znaczenie określenia: „wrzenie w bałkańskim kotle” Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny i wskazać obszary rywalizacji między państwami europejskimi – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu I wojny światowej – scharakteryzować specyfikę działań wojennych	Uczeń rozumie: – pojęcia: wywiad, ultimatum, propaganda, Prusy Wschodnie – złożoność przyczyn, które doprowadziły do wybuchu I wojny światowej – z czego wynikał entuzjazm ludności państw europejskich na wieść o wybuchu wojny Uczeń potrafi: – opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny – opisać postawy społeczeństw państw europejskich wobec wybuchu wojny – opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r.	Uczeń rozumie: – w jaki sposób propaganda kształtowała opinię społeczeństw oraz wizerunek wroga Uczeń potrafi: – dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej – dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za wybuch I wojny światowej
---	--	---	---	--	---

Rozdział III- I wojna światowa	Uczeń zna: – daty: 3 III 1917, 6/7 XI 1917, XI 1917 – III 1918, III 1918, 1914, 1915, 1916 – postać: Włodzimierza Lenina Uczeń rozumie: – pojęcia: rewolucja lutowa, bolszewicy, rewolucja październikowa, Rosja Radziecka Uczeń potrafi: – wymienić główne wydarzenia związane z przebiegiem działań zbrojnych na froncie wschodnim	Uczeń zna: – główne założenia programu politycznego Rządu Tymczasowego i bolszewików – postanowienia dekretów o pokoju i o ziemi oraz pokoju brzeskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: Rząd Tymczasowy, Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, dwuwładza, pokój brzeski Uczeń potrafi: – wskazać na mapie linie frontu wschodniego w poszczególnych latach konfliktu	Uczeń potrafi: – wyjaśnić polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji – opisać przebieg rewolucji lutowej i październikowej – scharakteryzować okres dwuwładzy w Rosji – opisać bezpośrednie następstwa rewolucji październikowej	Uczeń potrafi: – opisać sytuację polityczną i gospodarczą Rosji na początku XX w. – opisać działalność Włodzimierza Lenina – wyjaśnić powody wzrostu poparcia dla bolszewików w społeczeństwie rosyjskim – omówić politykę wewnętrzną i zewnętrzną bolszewików po przejęciu władzy w Rosji	Uczeń rozumie: – rolę propagandy jako środka umożliwiającego zdobycie władzy Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ jednostki na losy państw i społeczeństw na przykładzie działalności Włodzimierza Lenina
Rozdział III- I wojna światowa	Uczeń zna: – daty: II 1917, IV 1917, 11 XI 1918, 1916, 1918, 1918–1919 – okoliczności przystąpienia USA do wojny Uczeń rozumie: – pojęcie: nieograniczona wojna podwodna Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co chcieli osiągnąć Niemcy, ogłaszając nieograniczoną wojnę podwodną	Uczeń zna: – rodzaje broni zastosowane podczas walk na frontach I wojny światowej Uczeń rozumie: – wpływ przystąpienia USA do wojny na przebieg konfliktu Uczeń potrafi: – wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim – wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier	Uczeń potrafi: – opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r. – opisać stosunek Amerykanów do toczącej się w Europie wojny – omówić sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r.	Uczeń potrafi: – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej – opisać proces rozpadu Austro-Węgier w ostatnim etapie wojny – opisać kulturowe i cywilizacyjne skutki I wojny światowej	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych – przedstawić polityczny, kulturowy i cywilizacyjny obraz Europy po zakończeniu konfliktu

Rozdział III- I wojna światowa	Uczeń zna: – datę: 5 XI 1916, VIII 1914, 6 VIII 1914, I 1918, VI 1918, 1915, VI 1917, 1917 – postać: Józefa Hallera, Woodrowa Wilsona Uczeń rozumie: – pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie, kryzys przysięgowy, deklaracja wersalska	Uczeń zna: – treść odezów wydanych przez dowództwa wojsk państw zaborczych – treści dotyczące sprawy polskiej w orędziu Wilsona i deklaracji wersalskiej Uczeń potrafi: – przedstawić polski czyn zbrojny podczas I wojny światowej	Uczeń rozumie: – pojęcia: błękitna armia, Komitet Narodowy Polski, Rada Regencyjna – znaczenie orędzia Wilsona i deklaracji wersalskiej dla sprawy polskiej Uczeń potrafi: – wyjaśnić i opisać międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej – wyjaśnić przyczyny i przebieg kryzysu przysięgowego – omówić sytuację Polaków pod koniec 1917 r.	Uczeń potrafi: – scharakteryzować stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej na początku i w czasie I wojny światowej – opisać zmiany stanowiska państw centralnych oraz Rosji i pozostałych państw ententy w stosunku do sprawy polskiej na przełomie 1916 i 1917 r.	Uczeń potrafi: – ocenić wysiłek zbrojny Polaków – opisać działalność polityków Narodowej Demokracji we Francji
---	--	---	--	---	---

Rozdział IV- Świat w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń zna: – daty: I 1918, VI 1919, 1929, 1933 – postanowienia traktatu wersalskiego w sprawie Niemiec Uczeń rozumie: – pojęcia: „wielka trójka”, traktat wersalski, ład wersalski, wielki kryzys, obszar zdemilitaryzowany, izolacjonizm, zasada samostanowienia narodów Uczeń potrafi: – wyjaśnić, do czego dążyły zwycięskie mocarstwa po zakończeniu I wojny światowej – wyjaśnić, czym był ład wersalski – wskazać na mapie nowe państwa powstałe po I wojnie światowej – wymienić najważniejsze przejawy i skutki wielkiego kryzysu	Uczeń zna: – postać: Davida Lloyd George’a – przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego Uczeń potrafi: – wymienić najważniejsze powody krytyki ładu wersalskiego – wskazać na mapie państwa krytykujące ład wersalski	Uczeń rozumie: – pojęcia: kontrybucja, krach – dlaczego ład wersalski był poddawany krytyce Uczeń potrafi: – wyjaśnić, jak zmieniał się stosunek Amerykanów do spraw europejskich – omówić sytuację gospodarczą Europy i USA po zakończeniu I wojny światowej	Uczeń rozumie: – dlaczego między zwycięskimi państwami istniała sprzeczność interesów Uczeń potrafi: – opisać okoliczności wielkiego kryzysu	
---	--	--	---	--	--

Rozdział IV- Świat w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń zna: – daty: 1918, 1919, 1923, 1928, 1929, 1933, 1934, 1938 , 1919–1933, 1933–1945 – postać: Adolfa Hitlera – główne założenia ideologii narodowego socjalizmu Uczeń rozumie: – pojęcia: Republika Weimarska, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, Trzecia Rzesza, Führer, NSDAP, państwo totalitarne (totalitaryzm), militaryzm, antysemityzm, <i>Mein Kampf</i>, ustawy norymberskie, noc kryształowa, hiperinflacja, pucz, gestapo, SA, SS Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla demokracji na przykładzie sposobu przejęcia władzy przez Hitlera w Niemczech	Uczeń zna: – główne cechy państwa totalitarnego Uczeń rozumie: – związek między sytuacją gospodarczą a radykalizacją społeczeństwa niemieckiego Uczeń potrafi: – dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim	Uczeń potrafi: – opisać okoliczności powstania Republiki Weimarskiej – omówić drogę Hitlera do władzy – wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego – scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów	Uczeń potrafi: – omówić sytuację Niemiec po I wojnie światowej – scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej – przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego – omówić założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację	Uczeń potrafi: – zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu)
---	---	---	---	--	---

Rozdział IV- Świat w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń zna: – daty: 1917–1922, 1918, 1921, 1924, 1929, 1932–1933 – postać: Józefa Stalina Uczeń rozumie: – pojęcia: Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki, komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka, „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy – cele polityki Stalina – zbrodniczy charakter działalności Stalina Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej – przedstawić skutki uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa – wymienić różne przejawy uwielbienia dla Stalina	Uczeń zna: – główne założenia komunizmu wojennego i gospodarki centralnie planowanej – założenia polityki NEP-u	Uczeń rozumie: – wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli Uczeń potrafi: – opisać przebieg wojny domowej w Rosji – przedstawić okoliczności powstania Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich – opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR – opisać cele i metody działania NKWD	Uczeń zna: – stronnictwa walczące z komunistami podczas wojny domowej Uczeń potrafi: – scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji – opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji – opisać przebieg procesów uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami – ocenić system totalitarny w ZSRR
---	--	---	---	---	---

Rozdział V- II Rzeczpospolita- formowanie państwa.	Uczeń zna: – 6/7 XI 1918, 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920 – postać: Ignacego Paderewskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Daszyńskiego Uczeń potrafi: – wyjaśnić, co się wydarzyło 11 listopada 1918 r.	Uczeń rozumie: – pojęcie: Rada Regencyjna – zagrożenia wynikające z istnienia rządu Jędrzeja Moraczewskiego Uczeń potrafi: – opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego – wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych ośrodków władzy państwowej	Uczeń zna: – ugrupowania rywalizujące o władzę na ziemiach polskich Uczeń rozumie: – pojęcia: Polska Organizacja Wojskowa, lewica, prawica – wpływ Józefa Piłsudskiego na uspokojenie sytuacji na ziemiach polskich Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego	Uczeń rozumie: – wpływ jednostki na losy państwa na przykładzie postaci Józefa Piłsudskiego Uczeń potrafi: – omówić działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego	Uczeń potrafi: – omówić sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r. – opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich
---	--	---	--	--	--

Rozdział V- II Rzeczpospolita-formowanie państwa.	Uczeń zna: – daty: 1 XI 1918, 26 XII 1918, I 1919, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921 – postać: Wojciecha Korfantego – decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski – przyczyny powstań śląskich Uczeń rozumie: – pojęcia: Orleńskie, Lwowskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, wolne miasto, plebiscyt – z czego wynikały niekorzystne decyzje konferencji pokojowej w sprawie granic Polski – czym kierowali się mieszkańcy Śląska, walcząc o przynależność tego obszaru do Polski Uczeń potrafi: – wskazać na mapie decyzje terytorialne konferencji pokojowej w sprawie granic Polski	Uczeń zna: – wyniki plebiscytu w sprawie przynależności terytorialnej Śląska, wyniki plebiscytu na Warmii i Mazurach Uczeń rozumie: – przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu – wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku Uczeń potrafi: – dostrzec tragizm walk prowadzonych o Lwów – wskazać na mapie obszar plebiscytowy na Śląsku – przedstawić decyzje alianckiej komisji plebiscytowej w sprawie Śląska – wskazać na mapie obszary Śląska przyznane Polsce	Uczeń rozumie: – trudności wynikające z realizacji zasady samostanowienia narodów na obszarze Ukrainy – przyczyny utraty przez Polskę Zaolzia oraz wyników plebiscytu na Warmii i Mazurach Uczeń potrafi: – opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r. – omówić przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego – opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia	Uczeń potrafi: – omówić stosunek państw zachodnich do granic polskich – omówić przebieg powstań śląskich – wyjaśnić, z czego wynikały negatywne relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją	Uczeń potrafi: – dostrzec konflikt interesów między oczekiwaniami Polaków dotyczącymi granic państwa polskiego a dążeniami narodów sąsiednich
---	---	--	---	--	--

Rozdział V- II Rzeczpospolita-formowanie państwa.	Uczeń zna: – daty: II 1919, V 1919, V 1920, III 1923 , 13–16 VIII 1920, IX 1920, X 1920 , III 1921 – postanowienia pokoju ryskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski – znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej Uczeń potrafi: – wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczpospolitej – wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski	Uczeń rozumie: – pojęcie: bunt generała Żeligowskiego Uczeń potrafi: – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny	Uczeń zna: – postacie: Symona Petlury, Lucjana Żeligowskiego Uczeń rozumie: – pojęcia: Rada Obrony Państwa, apel „Ojczyzna w niebezpieczeństwie!” Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą na Ukrainie w 1919 r. – wyjaśnić przyczyny i okoliczności wybuchu wojny między Polską a Rosją Radziecką – wskazać na mapie obszary walk w I połowie 1919 r.	Uczeń rozumie: – związek między zmianą relacji z Ukrainą a przebiegiem walk między Polakami a Armią Czerwoną Uczeń potrafi: – opisać przebieg wyprawy kijowskiej – omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r. – dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej – omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej	Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla państwa polskiego powstałe w trakcie formowania się jego granic
---	---	--	--	---	---

Rozdział V- II Rzeczpospolita-formowanie państwa.	Uczeń zna: – datę: 1919, XI 1922, 20 XII 1922, 17 III 1921 – postać: Stanisława Wojciechowskiego – główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl Konstytucji marcowej Uczeń rozumie: – pojęcia: państwo wielonarodowe, Konstytucja marcowa, republika parlamentarna, traktat o ochronie mniejszości narodowych	Uczeń zna: – najważniejsze dane statystyczne dotyczące II Rzeczpospolitej – prawa i wolności obywatelskie zagwarantowane w Konstytucji marcowej Uczeń potrafi: – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę miały walki prowadzone na ziemiach polskich w latach 1914–1921 – wskazać mocne i słabe strony ustroju II Rzeczpospolitej w myśl postanowień Konstytucji marcowej	Uczeń potrafi: – scharakteryzować strukturę narodowościową i społeczną II Rzeczpospolitej	Uczeń potrafi: – dostrzec różnice gospodarcze, kulturowe i społeczne utrudniające unifikację ziem polskich – scharakteryzować główne postanowienia Konstytucji marcowej i omówić wprowadzony przez nią ustrój państwa	Uczeń potrafi: – dostrzec zagrożenia dla integralności państwa wynikające z wielonarodowości społeczeństwa II Rzeczpospolitej
Rozdział V- II Rzeczpospolita-formowanie państwa.	Uczeń zna: – postać: Władysława Grabskiego Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła powszechna	Uczeń zna: – daty: 1923, 1919, 1932 Uczeń rozumie: – pojęcia: hiperinflacja, reformy Grabskiego, reforma walutowa, złoty polski, Bank Polski, reforma rolna Uczeń potrafi: – przedstawić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego	Uczeń zna: – strukturę systemu edukacji po reformie Jędrzejewiczowskiej Uczeń rozumie: – pojęcia: reforma Jędrzejewiczowska, emisja, parcelacja	Uczeń potrafi: – omówić funkcjonowanie systemu edukacji w pierwszych latach istnienia Rzeczpospolitej i po 1932 r.	Uczeń potrafi: – ocenić podstawowe założenia reform Władysława Grabskiego – ocenić skutki reform przeprowadzonych przez Władysława Grabskiego

Rozdział VI- II Rzeczpospolita - sukcesy i niepowodzenia	Uczeń zna: – daty: 12–14 V 1926, 1926–1939, 1935 – postać: Ignacego Mościckiego – przyczyny niezadowolenia ludności z sytuacji panującej w państwie polskim Uczeń rozumie: – pojęcia: sejmokracja, zamach majowy, autorytaryzm, sanacja	Uczeń rozumie: – pojęcie: Pierwszy Marszałek Polski Uczeń potrafi: – omówić przyczyny, przebieg i skutki zamachu majowego – wymienić grupy popierające zamach majowy i sprzeciwiające się mu	Uczeń zna: – okoliczności, które poprzedziły zamach majowy w Polsce Uczeń rozumie: – argumenty, które skłoniły Piłsudskiego do przeprowadzenia zamachu majowego Uczeń potrafi: – opisać sytuację panującą w państwie polskim do 1925 r. – opisać stosunek rządów sanacji do opozycji	Uczeń zna: – bilans ofiar starć podczas walk między stroną rządową a oddziałami wiernymi Piłsudskiemu Uczeń potrafi: – scharakteryzować ustrój autorytarny – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym – opisać rządy sanacji	Uczeń potrafi: – ocenić system autorytarny w Polsce – ocenić postać Marszałka Józefa Piłsudskiego i jego dokonania
Rozdział VI- II Rzeczpospolita - sukcesy i niepowodzenia	Uczeń zna: – sąsiadów II Rzeczpospolitej – postanowienia układów w Rapallo i Locarno – postanowienia paktu o nieagresji z ZSRR Uczeń rozumie: – pojęcia: układ w Rapallo, układ w Locarno, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o nieagresji, polityka równowagi Uczeń potrafi: – wskazać na mapie II Rzeczpospolitą i jej sąsiadów	Uczeń zna: – daty: 1921, 1922, 1925, 1932, 1934, III 1938, 2 X 1938 – postać: Józefa Becka Uczeń rozumie: – pojęcie: wojna celna – z czego wynikało niekorzystne położenie geopolityczne państwa polskiego w okresie międzywojennym Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny celnej z Niemcami – wyjaśnić, w jakim celu obóz sanacji prowadził politykę równowagi	Uczeń rozumie: – jaki wpływ na międzynarodową pozycję Polski miały układy w Rapallo i Locarno – z czego wynikała pozorna poprawa położenia międzynarodowego Polski po dojściu Hitlera do władzy w Niemczech Uczeń potrafi: – przedstawić okoliczności podpisania układów w Rapallo i Locarno – wymienić skutki wojny celnej z Niemcami	Uczeń potrafi: – omówić stosunki dyplomatyczne Polski z sąsiadami oraz z Francją – opisać politykę zagraniczną obozu sanacji – podać przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy i wyjaśnić ich wpływ na polską politykę	Uczeń potrafi: – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczpospolitą w 1938 r.

Rozdział VI- II Rzeczpospolita - sukcesy i niepowodzenia	Uczeń zna: – postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego – główne mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczpospolitą oraz ich liczebność Uczeń rozumie: – pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP) Uczeń potrafi: – wskazać Gdynię na mapie – wskazać na mapie położenie Centralnego Okręgu Przemysłowego	Uczeń zna: – datę: 1922, 1926, 1926–1933, 1926–1929, 1929–1935, 1936 Uczeń rozumie: – przyczyny trudności gospodarczych państwa polskiego Uczeń potrafi: – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni	Uczeń rozumie: – pojęcie: Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN) Uczeń potrafi: – opisać przebieg procesu powstawania miasta i portu – omówić przebieg i skutki wielkiego kryzysu na ziemiach polskich – przedstawić działalność mniejszości ukraińskiej i żydowskiej w Polsce	Uczeń zna: – najważniejsze zakłady zlokalizowane w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego Uczeń rozumie: – dlaczego przebieg wielkiego kryzysu był na ziemiach polskich dotkliwszy niż w innych krajach Uczeń potrafi: – opisać sytuację gospodarczą Polski w latach 1926–1929 – wyjaśnić, jaki wpływ na gospodarkę polską miała budowa COP-u	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczpospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej
Rozdział VI- II Rzeczpospolita - sukcesy i niepowodzenia	Uczeń potrafi: – dostrzec wpływ radia na życie mieszkańców Polski międzywojennej	Uczeń potrafi: – opisać rozwój kina w Polsce w okresie międzywojennym	Uczeń zna: – daty: 1895, 1924, 1926, 1932, 1938 – postacie: Józefa Kostrzewskiego, Eugeniusza Romera, braci Lumière Uczeń rozumie: – pojęcie: szkoła lwowsko-warszawska Uczeń potrafi: – przedstawić dokonania wybitnych polskich naukowców	Uczeń zna: – przedstawicieli polskiej literatury, sztuki oraz polskich aktorów okresu międzywojennego Uczeń rozumie: – pojęcie: Instytut Radowy Uczeń potrafi: – omówić działalność szkoły lwowsko-warszawskiej – omówić dokonania polskich twórców sztuki okresu międzywojennego	Uczeń potrafi: – omówić osiągnięcia polskiej literatury okresu międzywojennego

Rozdział VII - Ku wojnie	Uczeń zna: – daty: 1935–1939, 1937, III 1938, IX 1938, 23 VIII 1939, 25 VIII 1939 – postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Chamberlaina – państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy – żądania Hitlera wobec Polski – postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow Uczeń rozumie: – pojęcia: <i>Anschluss</i>, układ monachijski, pakt Ribbentrop–Mołotow, remilitaryzacja Nadrenii, oś Berlin–Rzym–Tokio Uczeń potrafi: – przedstawić cele polityki Hitlera – wymienić państwa uczestniczące w konferencji w Monachium – wskazać na mapie terytoria opanowane przez Trzecią Rzeszę	Uczeń zna: – decyzję układu monachijskiego Uczeń rozumie: – przyczyny prowadzenia przez państwa zachodnie polityki ustępstw wobec Hitlera	Uczeń potrafi: – omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do <i>Anschlusu</i> Austrii – omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji – przedstawić reakcję państw zachodnich na agresję Hitlera wobec Czechosłowacji	Uczeń rozumie: – związek między podpisaniem paktu o nieagresji między Trzecią Rzeszą i ZSRR a wybuchem II wojny światowej Uczeń potrafi: – wymienić etapy formowania się państw osi – wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją o okręg sudecki – omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r.	Uczeń potrafi: – ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera
---------------------------------	---	---	---	--	--